

oorzaken willen we noemen: een afnemend geboortecijfer, en een afnemend sterfecijfer voor de ouderen. Het is te verwachten, dat die verhouding (behalve in het geval van gunstige geboortecijfers en abnormaal hoge sterfecijfers voor ouderen) zich in de toekomst nog meer ten nadeele van de personen beneden twintig jaar zal wijzigen.

We gaan nu diezelfde indeeling maken voor verschillende kerkelijke gezindten, en voor de „onkerkelijken“.¹⁾

I. Ned. Hervormden.

	Beneden 20 jaar.	20-50 jaar.	50 jaar en o.
1909	43.1	39.7	17.3
1920	40.6	40.8	18.4
1930	36.3	42.1	21.7

II. Rooms-Katholieken.

1909	45	38.5	16.5
1920	44.8	39	16.2
1930	43.9	39.6	16.5

III. Gereformeerden.

1909	46	38.3	15.6
1920	44.5	39.3	16.3
1930	42.1	40.4	17.5

IV. Onkerkelijken.

1909	49.8	41.7	8.5
1920	46	44.3	9.5
1930	42.2	45.9	11.9

De cijfers van 1930 hebben we den vorigen keer reeds gegeven, ons interesseert nu vooral de vergelijking met de uitkomsten der volkstellingen van 1920 en 1909.

En die vergelijking leert ons het volgende:

Bij alle groepen is er een relatieve achteruitgang van het aantal personen beneden 20 jaar, ook bij de Rooms-Katholieken.

Vergeleken bij 1909 is de vermindering van het percentage in de rubriek „Beneden 20 jaar“, bij de:

Ned. Hervormden	6.4 %
Rooms-Katholieken	1.1
Gereformeerden	3.9
Onkerkelijken	7.6
Alle inwoners	4

Dat beteekent dus dat in 1930 de „groep“ der Ned. Herv. per 1000 leden, 64 jeugdigen beneden 20 jaar minder telt dan in 1909. Die der R-K. telt 11 minder, enz.

De achteruitgang is bij de R-K. minder dan die van „alle inwoners“. De relatieve versterking der R-K., waarop we den vorigen keer de aandacht vestigden, is ook in deze tabel zeer duidelijk merkbaar.

De achteruitgang bij de Gereformeerden is ongeveer gelijk aan die van „alle inwoners“, die van de Ned. Herv. en de „Onkerkelijken“ is veel grooter.

In het bijzonder moeten we weer wijzen op de verhoudingen bij de Ned. Hervormden.

In 1920 is het percentage van de personen beneden 20 jaar in die groep ongeveer gelijk aan dat van 20-50 jaar, (40.6 en 40.8 per 1000). Dat is een ongunstige verhouding. Wel stijgt na tien jaar het percentage Ned. Herv. van 20-50 jaar, maar dat beteekent geenszins een vermeerdering van het absolute aantal. (Ruim 41 % in 1920, ruim 37 % in 1930).

In 1930 is de toestand weer sterk in het nadeel der jeugdigen veranderd. Op 421 Ned. Herv. van 20-50 jaar komen slechts 363 beneden twintig jaar voor.

Dergelijke wijzigingen in de verhoudingen merken we ook bij de „Onkerkelijken“ op. Beide groepen zouden dus in getalsterkte achteruit moeten gaan. Er bestaat echter een belangrijk verschil.

De groep der Ned. Herv. ondergaat een aanmerkelijke verzwakking door „emigratie“, die der „Onkerkelijken“ krijgt een aanzienlijke versterking door „immigratie“. Wat de eene verliest, wint de andere ongeveer.

Bij de „onkerkelijken“ doet zich dus het verschijnsel voor, dat we bij de bespreking van het voorbeeld der veronderstelde volkstelling reeds noemden. Het nadeel van een geringere bezetting in „jongere leeftijdsperiodes“ wordt geheel te niet gedaan, door een sterken toevloed van buiten.

Juist de vergelijking met de cijfers der vorige volkstellingen, leert ons hoe nadeelig een verschuiving in ongunstigen zin voor de toekomst is. Bij iedere volgende telling is die verschuiving aanmerkelijk grooter.

Bezien wij nu nog de tabel der Gereformeerden. Ook daar treedt een verschuiving op. Het is te vreezen dat bij een volgende volkstelling de cijfers van „alle inwoners“ gunstiger zijn.

Het verschil tusschen het percentage personen beneden 20 jaar en dat van 20-50 jaar, wordt namelijk bij de Gereformeerden hoe langer hoe kleiner. Het was eerst veel grooter dan dat van het „Rijk“. In 1930 is het kleiner.

Verskil in percentage bovenbedoeld:

	Geref.	„Rijk“
1909	7.7	4.5
1920	5.2	1.7
1930	1.7	1.8

Bij het „Rijk“ merken we een zekere stabilisatie, welker oorzaak vooral de invloed van het zeer lage R-Katholieke percentage is. Bij de Gereformeerden was de daling van 1920 op 1930 nog aanzienlijk.

Bezien we ten slotte een dergelijke tabel voor de Rooms-Katholieken.

Verskil in percentage bovenbedoeld:

	R-K.	„Rijk“
1909	6.5	4.5
1920	5.8	1.7
1930	4.3	1.8

Uit deze tabel blijkt wel, dat de Rooms-Katholieken er veel beter voorstaan.

De vrij gunstige indruk, die we uit vorige tabellen van de getallenverhoudingen in de Geref. Kerk verkregen, wordt door de nu gegeven cijfers wel aanzienlijk verzwakt.

Het is te hopen, dat zij door „immigratie“ versterking ontvangt, en vooral ook dat zij niet door uitbreiding verzwakt.

Den volgenden keer hopen we de tabellen van den „burgerlijken staat“ te bespreken.

A.

B. t. B.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het sterilisatie-vraagstuk.

V.

Hebben wij in voorafgaande artikelen hoofdzakelijk de overerving van lichamelijke eigenschappen besproken, van niet minder belang voor ons onderwerp is de volgende vraag: hoe staat het met de erfelijkheid van psychische eigenschappen? Dat talenten, begaafdheden, kunstzinnige aanleg, geestelijke vermogens in 'algemeen overerfelijk zijn, wordt door bijna niemand betwijfeld. De volksmond heeft immers reeds eeuwen terug de nu spreekwoordelijke gezegden geformuleerd: „De appel valt niet ver van den boom“ en „Zooals de ouden zongen piepen de jongen.“

In de geschiedenis vinden we dan ook talrijke voorbeelden hiervan. Het muzikalent der familie Bach is hiervan één der sprekendste voorbeelden. Gedurende niet minder dan vier generaties waren er 50 beroepsmuzici in het geslacht Bach. Onder 46 afstammelingen van Joh. Sebastiaan's overgrootvader, die eveneens zelf musicus was, kwamen 18 muzikaal begaafden voor. Ten tijde van Joh. Seb. Bach zelf, in wien de muzikale aanleg door een zeer gunstige combinatie van erfactoren een zeldzaam hoogtepunt bereikte, waren er niet minder dan een drietal bloedverwanten van zijn naam als organist of musicus werkzaam.

Wij behoeven echter niet over de grens te gaan om voorbeelden te noemen. De begaafde Nederlandsche geneeskundige K. F. Wenkebach, thans hoogleraar te Weenen, alom bekend door zijn onderzoekingen over hartziekten, is de zoon van den stichter onzer Rijkstelegraaf. Zijn oom was hoogleraar in de natuurkunde te Utrecht, zijn broer kunstschilder.

Toen men dan ook in Rusland een onderzoek instelde naar de verdeling van het intellect, moest men tot de conclusie komen, dat begaafdheid niet aangekeeft, maar overgeërfd wordt. „Mannen van wetenschap worden geboren, niet gemaakt“.

Hoewel de psychische erfelijkheid derhalve ongetwijfeld bestaat, is de wetenschap er nog niet in geslaagd vaste wetten hiervoor te vinden. En geen wonder, want de oorzaken en gevolgen, welke tot de wording van geestelijke eigenschappen leiden, verloozen een uiterst ingewikkelden samenhang. Daarbij komt nog, dat het milieu hier een belangrijke rol gaat spelen. Immers men erft alleen het muzikaal talent, den kunstzinnigen aanleg, de wetenschappelijke begaafdheid over, maar op welke wijze deze geestelijke vermogens zich op latere leeftijd zullen uiten hangt van velerlei omstandigheden af. Een aanleg voor beeldhouwkunst zal bij het zontje van een armen meubelmaker misschien maar tot uiting komen in het prachtige werk, dat hij straks zal afleveren. Bij een zelfden aanleg bij den zoon van een rijken meubelmaker brengt men hem wellicht op de Academie voor Beeldende Kunsten en hij wordt een beroemd beeldhouwer.¹⁾

Is de erfelijkheid van normale geestelijke eigenschappen een moeilijk probleem, nog meer is dat het geval met het vraagstuk der erfelijkheid van abnormale geestes-eigenschappen. Vooreerst omdat men meer en meer neigt tot de opvatting, dat verschillende vormen van krankzinnigheid afwijkingen zijn, als 't ware geënt op een bepaalden bodem, passend bij een zeer speciale geestelijke constitutie van verschillenden aard. Deze constitutie zou erfelijk vastgelegd zijn en op zichzelf beschouwd normaal zijn. Door de afwezigheid of aanwezigheid

1) Prof. Dr. J. Waterink: Iets over de moderne eugenetische wetenschap in verband met onze antirevolutionaire beginselen. A. R. Staatskunde, November 1931, blz. 475.

nu van enkele bepaalde erfactoren zou op dezen bodem een bepaalde zielsziekte tot uiting komen. M.a.w. de studie van de gansche persoonlijkheid van den mensch hangt ten nauwste met deze problemen samen. En aangezien de erfelijkheid van de lichamelijke constitutie al reeds niet gemakkelijk is, hoeveel te meer zal dit het geval zijn met de erfelijkheid van de geestelijke constitutie.

Het vraagstuk van de erfelijkheid van abnormale eigenschappen van den geest wordt in de tweede plaats nog gecompliceerd door het feit, dat niet slechts dezelfde, maar ook verschillende geestesafwijkingen kunnen voorkomen in één geslacht. Ook komen in eenzelfde geslacht bij verschillende leden vaak erfelijke afwijkingen van den geest naast lichamelijke afwijkingen voor. Vaak zijn deze afwijkingen gezamenlijk terug te brengen tot een abnormaal aanleg van het zenuwstelsel. Zoo beschreef Dr. Waardenburg²⁾ een geslacht, waarin doofheid, doofstomheid, blindheid en zwakzinnigheid voorkwamen. In dit verband zij terloops nog opgemerkt, dat bij de bestudeering van stambomen met betrekking tot de erfelijkheid van zielsziekten men vaak getroffen wordt door het feit, dat bij of naast psychopathie zoo dikwijls zeer hooge begaafdheid wordt aangetroffen.

Om enkele voorbeelden te noemen: in de naaste omgeving van Goethe kwam krankzinnigheid voor; Pascal leed aan hallucinaties; bij de beroemde Habsburgers kwamen veelvuldig zielsziekten voor, en dergelijke meer.

Ten slotte wordt de ingewikkeldheid van het gansche vraagstuk der overerving van abnormale geestes-eigenschappen nog verhoogd door de ervaring, dat sommige vormen van geestesafwijkingen door lichamelijke letsel, vergiften, of bacteriën teweeg worden gebracht. Deze kiembeschadiging³⁾ heeft met ware erfelijkheid wel is waar niets te maken, omdat zij tijdelijk kan wezen en zich na eenige geslachten kan herstellen. Niettemin heeft Dr. van Herwerden⁴⁾ er terecht op gewezen, dat deze kiembeschadiging evenzeer de kern raakt van de vraagstukken op sociaal-eugenetisch gebied. Immers door deze kiembeschadiging worden minderwaardige families geboren, die uit den aard der zaak zelf weer een ongunstige omgeving scheppen, waardoor een gevaarlijke kringloop ontstaat, welke even noodlottig voor een geslacht kan wezen als een zware erfelijke belasting.

Uit het voorafgaande zal het zonder meer duidelijk zijn, dat op het terrein der overerving van abnormale geestelijke eigenschappen nog geen vaste wetten of bepaalde regels zijn gevonden. Trouwens de studie der erfelijkheid van zielsziekten volgens moderne methoden van onderzoek is nog in den eersten aanvang. Toch heeft de ervaring geleerd, dat verschillende vormen van krank- en zwakzinnigheid in hooge mate erfelijk zijn. Iedere gestichtsarts weet hoe dikwijls leden uit een zelfde familie in het gesticht ter verpleging worden opgenomen.

Ook statistisch is de erfelijkheid van sommige zielsziekten bewezen. Bij het onderzoek der kinderen, die de scholen voor achterlijken bezoeken, komt herhaaldelijk een afwijkende geestgesteldheid bij ouders of grootouders voor den dag. Zoo werden b.v. op de scholen voor achterlijken te Amsterdam en Rotterdam zwakzinnige kinderen aangetroffen gezamenlijk van één paar grootouders afkomstig.

De studie van erfelijke afwijkingen van den geest, hoewel nog in de kinderschoenen staande, heeft toch enkele belangrijke dingen naar voren gebracht. Eenerzijds het feit, dat noch de krankzinnigheid, noch de zwakzinnigheid, noch de criminaliteit in 'algemeen als zoodanig erfelijk zijn. Anderzijds heeft zij aangetoond, dat bepaalde vormen van krankzinnigheid in hooge mate erfelijk zijn, dat zwakzinnigheid vaak berust op een erfelijke basis en dat een overgeërfd complex van bepaalde eigenschappen tot misdaad kan leiden.

A. C. D.

2) Geciteerd naar Dr. Van Herwerden, l.c., blz. 316.

3) Lues en alcohol zijn wel de meest veelvuldige oorzaken dezer kiembeschadiging.

4) l.c., blz. 318.

BRIEF UIT AMERIKA

De Algemeene Synode.

De tweede Algemeene Synode van „The Presbyterian Church of America“ werd op 12-14 November te Philadelphia gehouden.

Het voornaamste besluit, dat daar genomen werd, betrof de belijdenisschriften. De vorige synode had een commissie benoemd om de veranderingen, die in 1903 in de Westminster'sche belijdenis waren ingevoerd, te bestuderen. Deze commissie rapporteerde nu. Over dit rapport was er heel wat debat. Sommigen beriepen zich op de groote theologen van het vorige geslacht, en vooral op Dr. Warfield, voor wie de belijdenis zooals die veranderd was in 1903 „goed genoeg“ was geweest.

Het rapport groote me- verandering in belijdenis. en de belij- aangenom

Hiermee loopen. N deels gew. Fundam dament. de modera Christelijk

Er is ee damentali- tijd tot tije- ging behoe- komst. terianen eeniging. gemeen h leerde gel- eens kan- kort en t- wordt gev- „duizend- merk var- echter ni- een verde- zooals Dr- 728, wel- weest, die- maardie- mijnen de- geval mel- zenden in- zendjarig- groote ve- ander eet- ze Premil- twijfel aa- „Fundam- Toch kan- aan de ge- wedervari-

Nu kw- volgenden- be appen- effect, thi- does not- Confessio- posed to- groot gev- niet zo- premi- nu van t- duidelijk- sluit en l- wil weten- zenden ve- stroomen- in zulk e- natuurlijk- merde b- ik echter- pen en di- „premilie-

De beti- nianisme- schaf. De- in de Ar- eerst wee- gegaan te- lingen. W- Kerk alb- strecken, r- sche ker- Doch nu- nu reeds- naar bov- schappij- En hiero- schien ki- hooren v- proefde j- en het al- ter ander-

Als een- het volk- mededeel- premillen- verleden- de hoord- zoo duid- was. Sch- uit het f- beden ha- In kort, - zoo iemi- Christus- Kan het-

De „Pr- moedig - flinken g- rapport i- nu vijf r- 34 predik- heel gee-